

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 9. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas
ierosināšanu (pieteikums Nr. 119/2021), kuru iesniedzis Aivars Lembergs
(turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 10. punktu un Ministru kabineta 2007. gada 27. novembra noteikumu Nr. 800 „Izmeklēšanas cietuma iekšējās kārtības noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 800) 4. pielikuma 10. punktu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 101. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam, kā arī spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no 2021. gada 22. februāra.

2. Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 10. punkts paredz, ka apcietinātajam ir tiesības izmantot personisko mazgabarīta sadzīves tehniku – televizoru (ekrāna izmērs līdz 50 cm pa diagonāli) un tam pievienojamās videospēles, kā arī ledusskapi, ūdens sildāmās ierīces, radiouztvērēju (bez balss ieraksta iespējām). Kopējais individuālajā lietošanā izmantojamās sadzīves tehnikas svars nedrīkst pārsniegt 30 kilogramus.

Savukārt Noteikumu Nr. 800 4. pielikums nosaka priekšmetus un pārtikas produktus, kurus apcietinātajam ir tiesības glabāt. Šā pielikuma 10. punkts ietver

mazgabarīta televizoru (ekrāna izmērs līdz 50 cm pa diagonāli), televizoram pievienojamās videospēles, mazgabarīta ledusskapi un radiouztvērēju.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic: izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu, ciktāl šajās normās kā personiskā mazgabarīta sadzīves tehnika nav ietverts dators ar interneta pieslēgumu, atbilstību Satversmes 101. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam (ieteikums Nr. 74/2021). Satversmes tiesa 2021. gada 3. jūnijā rīcības sēdē, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, nolēma atteikties ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo tajā sniegtais juridiskais pamatojums bija acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Izskatāmajā pieteikumā ir ietverti papildu argumenti par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 101. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam. Tāpat tajā ir precizēts prasījums, lūdzot atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām minētajām Satversmes normām vienīgi attiecībā uz personu, kurai apcietinājums piemērots ar notiesājošu spriedumu, kas vēl nav stājies likumīgā spēkā. Pieteikumā arī norādīts uz jauniem apstākļiem saistībā ar Pieteikuma iesniedzēja ievēlēšanu pašvaldības domē.

Līdz ar to pieteikuma faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāvērtē tā atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 3. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma un Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajos gadījumos. Tomēr Satversmes tiesa ir secinājusi: ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos vairāku normatīvo aktu normu apstrīdēšana vienā pieteikumā ir pieļaujama arī tad, ja apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to izskatīšana vienas lietas ietvaros veicinās lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 4. kolēģijas 2020. gada 23. marta lēmuma par lietas Nr. 2020-19-0103 ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 47/2020 5. punktu*).

No pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros veicinātu lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ar pirmās instances tiesas spriedumu, kas nav stājies likumīgā spēkā, notiesāts citstarp ar brīvības atņemšanas sodu un viņam noteikts drošības līdzeklis – apcietinājums. Apcietinājumā viņš lūdzis izmeklēšanas cietuma priekšniekam atļauju izmantot datoru ar interneta pieslēgumu. Pieteikuma iesniedzēja lūgums noraidīts. Tādējādi viņam esot liegtas tiesības attālināti pildīt pašvaldības domes deputāta pienākumus. Pieteikuma iesniedzējam ar apstrīdētajām normām esot radīts Satversmes 101. panta pirmajā teikumā ietverto tiesību piedalīties valsts un

pašvaldību darbībā un pildīt valsts dienestu, kā arī 106. panta pirmajā teikumā ietvertu tiesību brīvi izvēlēties nodarbošanos aizskārums.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

8. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar izmeklēšanas cietuma priekšnieka 2021. gada 7. aprīļa vēstuli un 2021. gada 21. aprīļa lēmumu Pieteikuma iesniedzējam atteikts apcietinājumā izmantot datoru ar interneta pieslēgumu. Izmeklēšanas cietuma priekšnieka 2021. gada 21. aprīļa lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no dienas, kad pieņemts izmeklēšanas cietuma priekšnieka lēmums, tas ir, – no 2021. gada 21. aprīļa. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 18. jūnijā. Tādējādi minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturrtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 101. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam. Tam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 10. punkta un Ministru kabineta 2007. gada 27. novembra noteikumu Nr. 800 „Izmeklēšanas cietuma iekšējās kārtības noteikumi” 4. pielikuma 10. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 101. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam” pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 119/2021), kuru iesniedzis Aivars Lembergs.

2. Uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Saeimu un Ministru kabinetu – **līdz 2021. gada 9. septembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš